

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinque, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

2. An peccatum possit esse pœna alterius peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

vt aliquis puniatur poena, præcipue æterna, nisi ob propriam culpam, quod indicat Scorus 2. *distinction. 41. quest. 1. Marfilii question. 46.* & Ekiuscenturia 6. quod verum est quali formaliter, & relatione loquendo de poena: negandum tamen Deum non posse quatenus supremus Dominus est, sine culpa inferre homini totum illud malum, quod Gregorius, Gabriel, & alii docent *distinction. 41. & videri potest Boëtius 4. de consolatione, profr. 5.* De iudicio humano etiam est res manifesta, nam hoc vt sic rectum, debet esse conforme diuino. & quia bona spiritualia maxima sunt, & personalia, & doctores hinc præfixa. *extra de his qua sunt à maiori parte capituli.*

X. Sexta propositio. Etiam poena corporis, & quælibet alia, non infligitur à Deo, nisi in eo, qui puniatur, sit sufficiens culpa, & meritum illius poenæ, licet interdum simul infligenda ista poena, respiciat Deus ad aliena peccata. Ista conclusione reducitur in concordia duæ sententiæ Patrum, quas late disputat Adrianus quodlibet 12. Prima asserit Deum sepe punire homines ob aliena peccata, ex illo Exod. 20. *Ego Deus zelotes visitans peccata patrum in filios.* Filius puniatur propter patrem, & populus propter peccatum principis, & sepe Deus iubet occidi indifferenter omnes homines alicuius totius republicæ, vel ciuitatis, in quibus sunt multi paruuli, & forte iusti, *Genes. 1. & 19. Regum 2. capit. 22. & 34.* Vnde Augustinus *questionum in Iosue question. 8. & 9.* exponens illud Deuteronom. 24. *Non occidatur filius pro patre,* dicit intelligendum esse ab homine, nam Deus, inquit, sepe id facit, quod late etiam profequitur 6. *contra Iulianum capite octauo, & sequentibus,* indicat Gregorius 15. *mor alium capite trigesimo quarto. Euseb. libr. 12. de preparatione caput. 25.* & sentiunt hoc multi cum Magistro 2. *distinction. 36.* Et ratio esse potest, quia propter coniunctionem naturalem, quæ est inter patrem, & filium, vel ciuilem, quæ est inter partes eiufdem ciuitatis inter se, & cum principe, poena vnius ad alterum deriuatur.

XI. Altera sententia. Secunda verò sententia simpliciter negat Deum punire aliquem nisi ob propriam culpam, ex illo Exod. 18. *Anima qua peccauerit ipsa morietur.* Quæ loca D. Augustinus *libr. 6. contra Iulianum caput. 12.* dicit esse intelligenda de tempore gratiæ, nam antea patiebantur filii ob peccatum patris, quia iusti detinebantur ab ingressu cæli ob peccatum primi parentis: sed hoc non est proprie dictum, alias etiam nunc paruuli priuarentur beatitudine ob peccatum parentum, quod ipse damnat tanquam Pelagianum *libr. 4. contra duas epistolas Pelagian. caput. 4.* vbi etiam dicitur fuisse proprium Christi in occisum ob peccatum alienum, & Pelagianos auferre Christo istam prærogatiuam. Præterea Ezechiel aperte loquitur de tempore legis antiquæ, & ita intelligit Hieronymus *ibi,* & Gregorius *supra,* & Anselmus *de conceptu Virginali caput. 25.* & Chrysostronus *homilia 25. in Genes.* Qui omnes tenent istam sententiam, & exponunt filios puniri vsque ad quartam generationem, quia frequentius contingit vsque ad illam filios imitari parentes: consentit etiam Augustinus *lib. contra Adimantum, discipulum Marichæ, cap. 7.* licet aliter interpretetur *Quatuor generationes,* id est, quatuor ætates ab Abrahamo: idem Psalmo 108. Confirmatur: nam scriptura dicit Deum non punire iustos cum impiis, *Genes. 18. Ieremie 18. & Malachie 3. Ecclesiastici 33.* & hanc sententiam videtur magis sequi D. Thomas. Ratio esse potest, quia hoc est

magis conformum benignitati, & iustitiæ diuinæ, & ipsi rationi culpæ, nam cum illa sit radix poenæ non videtur conueniens, vt vbi culpa non est, sit poena.

Ita, inquam sententiæ ex nostra conclusione videntur ita conciliari, si dicamus Deum neminem afficere maiori poena, quam ipse sit dignus ratione culpe, quam in se habet, & hoc vult secunda sententia, & rectè id conuincit: interdum tamen fieri dico ob peccata parentum vt is puniatur, qui aliàs non puniretur, non quia non mereatur alioquin poenam, sed quia Deus dissimularet, & conuinceret, nisi accederet peccatum patris, vel principis, & huius signum est, quia sepe in scriptura occiduntur filii etiam post mortem patris, ex qua iam nulla accersit poena patri, & tamen dicuntur puniri ob peccatum patris: ergo signum est illam poenam tunc non esse poenam solum parentum, sed etiam filiorum ipsorum per se, atque adeo ob eorum culpam, licet simul respiciat Deus ad culpam patris.

Præterea verificari potest conclusio alio modo: nam sepe Deus ob peccata parentum negat filiis singularia beneficia & auxilia, quæ sub hac ratione habent rationem poenæ, tamen ex parte filiorum non deest causa, quia sine illa etiam culpa posset negare Deus huiusmodi beneficia: ergo propter quamcumque, quæ in filiis reperitur, & numquam deest. Videatur de hac re late Abulensis *Iosue 6. & 7. & Math. 5. à quest. 320. & sequentibus,* & Chrysostronus *homilia 1. & 4. in Iosiam, & super Psal. 3.*

Et ex his facile constat quid dicendum sit circa hoc de iudicio humano, per se enim non potest puniri in hoc iudicio filius poena temporalis, neque spirituali, neque et contra. Quia hoc non esset secundum rationem iustitiæ, & patet Deuteronom. 24. *Non occiduntur patres pro filiis, nec filii pro patribus,* &c. & 2. *Regum 14.* tamen indirectè, & consecutione quadam fieri potest, vt poena patri imposta, præcipue in bonis fortunæ, redundet ad filios, vt cum puniuntur, vel fortunis, vel nobilitate, vel fama, de quo diximus *in tomo de fide disput. 22. & sequent.* Vide D. Thomam 2. 2. *quest. 108. & Castro de iusta hereticorum punitione lib. 2. à cap. 10. & Iurifconsult. cap. ita nos. 25. q. 2.*

SECTIO II.

An peccatum possit esse poena peccati.

I. Explicata ratione poenæ, sequitur, vt explicemus eius qualiteratem: & quia omne malum hominis, quod non est culpa, sine controuersia potest subire rationem poenæ, de sola culpa tractat hanc questionem D. Thomas. In culpa tria possunt considerari, quædam antecedentia, vt permissio, & derelictio Dei: quædam subsequencia, vt concomitantia, per modum effectus, vt tristitia, fatigatio, &c. & peccatum ipsum. Duo ergo sunt certa apud Theologos: primum ea, quæ antecedunt vnum peccatum posse esse poenam prioris peccati, quod videtur de fide, ex illo ad Romanos, 1. *Propter quod tradidit illos Deus in reprobum sensum.* Secundum est, ea quæ sequuntur ex peccato etiam esse poenas peccatorum, iuxta illud, *lassati sumus in via iniquitatis,* & ad has reducitur vermis conscientiæ, de quo Augustinus 1. *Confessionum cap. 12.* vbi habet illam celebrem sententiã, *Iussisti Domine, & sic*

XII. Quomodo concordatur dicta sententia.

XIII. Quomodo concordatur dicta sententia.

XIV. In iudicio etiam humana non præcedit eadem pro peccato.

Et sic est ut omnis iniquus animus sibi ipse sit pena. Iam de peccato ipso est controvertenda.

II. Prima sententia est negantium ipsum peccatum secundum se, posse habere rationem poenae, quae videtur aperte D. Thomae 1. 2. *quest.* 87. *articul.* 2. eam late defendit Caietanus, & omnes Thomistae, & Durandus 2. *distinction.* 36. *quest.* 1. Fundamentum est, quia culpa, & poena habent rationes contrarias: ergo, &c. Antecedens patet, quia culpa consistit per se in actione, poena in passione, ex Augustino 1. *de libero arbitrio*. Deinde culpa est per se voluntaria, poena essentialiter involuntaria. Deinde ex eodem Augustino libro *de fide ad Petrum*, poena per se est obiectum iustitiae, unde directe potest intendi, & appeti, culpa nullo modo potest iuste amari, unde confirmatur. Nam Deus est auctor omnis poenae, iuxta illud Amos 3. *Si erit malum in civitate, quod non fecerit Dominus, scilicet malum poenae*. Confirmatur secundo: quia si culpa ipsa esset poena sui ipsius, esset sibi sufficiens poena, atque adeo non mereretur aliam, sicut quia actus virtutis per se est sufficiens praemium sui ipsius, in rigore iustitiae non debetur illi aliud praemium.

III. Secunda sententia affirmat culpam ipsam secundum se esse vere, & proprie poenam, licet sub diversa ratione formali, ut explicabimus, tenent multi cum Magistro in 2. *distinction.* 36. Bonaventura *questione prima*, & tertio Gabriel. *questione 1.* & ibi. Dicitur Thomas *questione tertia*, & *questione prima, de malo articulo quarto*, Scotus 2. *distinction.* 77. *quest.* 3. & refert Conradus *citata questione 87*. Fundamentum est, quia duo sunt in peccato, actus, & inordinatio: utrumque autem videtur habere rationem poenae. Primum patet, nam affici dedecore, vel turpitudine, vel quavis alia prava qualitate potest esse poena: Item ipse habitus malus qui ex actu generatur, est etiam poena, hoc enim modo inordinatio in Scriptura dicitur peccatoris poena: actus etiam terroris, & tristitiae, & similes, qui sunt animae disconvenientes, sunt poena, sed ipse actus peccati est magis homini disconvenientis, quam ista omnia: ergo.

IV. Secundum de inordinatione probatur primo, quia licet ut a peccatore committitur, habeat rationem culpae, tamen quatenus in ipso peccatore manet, & prae illum afficit, potest dici poena. Probatum secundo, quia ita videtur loqui Scriptura, nam Paulus ait, *tradidit eos Deus, ut faciant ea, quae non conveniunt*: & Apocal. 22. *Qui in sordibus est sordescat adhuc*. eodem plane modo loquitur Augustinus libro *de natura*, & *gratia cap.* 22. & libro *de Gratia & libero arbitrio capite v. §. primo*. & 3. contra Iulianum *cap.* 3. & in *Psalm.* 57. Chrysostomus *homilia de Adam*, & *Eua*, Gregorius *homilia 11. in Ezechielem*, & 12. *moralium cap.* 25. & saepe Ildor. *lib.* 2. *de summo bono cap.* 39. Confirmatur, nam nihil illi deest ad rationem poenae, nam in primis deordinatio ipsa non est de se amata, sed solum indirecte, quomodo etiam poena est quodammodo indirecte voluntaria. Praeterea illa inordinatio est contra summam perfectionem, & appetitum naturae, & bonum eius: & hoc sufficit ad rationem poenae: nam licet aliquis se voluntarie occidat, tamen mors illa erit malum poenae in illo: sic etiam tristitia voluntatis poena est, & tamen est actus eius, & eo ipso voluntarius. Denique illa inordinatio potest etiam esse involuntaria, quatenus is, qui peccat, nollit aliquam inordinationem

contrahere, ex quo recte intelligitur formalis differentia inter culpam, & poenam, licet in eandem rem conveniant, nam culpa per se, & formaliter completur voluntario, poena involuntario, & ideo illa dicitur consistere in actione, quia in agendo est per se libertas, non in patiendo poena vero potius in passione quae iam. Et explicari potest à simili in actu poenitentiae quatenus est actus virtutis, & poenae. Dices istam non esse poenam, quia non est inflicta, sed permissa. Contra, nam permissio ipsa potest à Deo esse directe volita & intenta, & cum sit de malo quodam nimis disconvenienti naturae rationali, satis magna poena est. Praeterea obstinatio damnatorum, & induratio peccatoris est poena, & tamen non fit, sed permittitur à Deo. In hac controvertenda vnum potest esse quod maxime ad rem spectat, caetera vero ad modum loquendi.

Prima propositio. Peccatum per se non potest esse ita poena peccati, ut Deus propter demeritum vnius peccati ordinet aliud à peccatore fieri, neque propterea illo modo peccatorem directe inclinatur, aut movet ad novum peccatum, quod dicitur poena peccati. Hanc arbitror esse de fide, ex dictis disputat. praeced. contra haereticos, & hoc fateri modo verificari potest, quod D. Thomas ait. peccatum scilicet, ut culpa est, non posse per se esse poenam, id est, tanquam per se intentatam à iudice in vindictam peccati, & hoc solum videtur pertinere ad questionem de re ipsa, unde de modo loquendi dico secundo.

Secunda propositio. Licet quodam modo, & late, peccatum ipsum possit dici poena peccati, non tamen ita proprie, & in rigore. Prior pars constat satis ex dictis numer. 4. & 5. pro secunda sententia: ideo enim Deus permittit vnum peccatum in poenam alterius, quia re vera peccatum ipsum est magnum quoddam malum ipsius peccatoris. Secunda vero pars probatur, quia, ut D. Thomas *quest. illa octuagesima septima, articulo primo*, ait poena ordinatur ad restituendum ordinem quem culpa destruxerat: non ergo quodcumque mali peccatoris, licet maximum sit, est propria poena peccato per se debita, sed illa, qua pristinus ordo restituitur: peccatum autem ipsum secundum se non est huiusmodi, quia neque deprimat peccatorem, neque per se illum subicit potestati eius, contra quem peccando surrexerat. Confirmatur, nam poena proprie & per se debita peccato est illa, ad quam peccator compelli potest, velit, nolit: non est autem huiusmodi peccatum ipsum. Alii duplicem poenam distinguunt, vnam contractam, aliam inflictam, & hanc secundam rationem dicunt ipsi convenire peccato, non primam: quod tamen in idem redit, & totum ad modum loquendi spectat, res enim ipsa constat.

SECTIO III.

Verum poena peccato mortali debita, sit infinita, & aeterna.

IN hac questione solum est nobis dicendum de illa poena, quam iam certa lege Deus statuit, & quae veluti per se debetur peccato: nam poenae aliae veluti extraordinariae, & quae etiam insiguntur legibus humanis, infinitis modis fiunt, & ideo solum hoc in genere dicere possumus